

Ив. Велковъ

Изъ гънкитѣ на Родопитѣ

Златоградъ

Прѣкиятъ пѣтъ до Златоградъ, до този най-отдалеченъ нашъ градецъ, сгушенъ въ последнитѣ южни гънки на Родопитѣ, води презъ Устово. Но сега ние се приближаваме откъмъ изтокъ, по пѣтя, който иде отъ Кърджали и Момчилградъ.

Вече отъ с. Пресѣка, на десетина километра далечъ отъ Златоградъ, голитѣ безлесни хълмове изчезватъ, настѣпватъ гористи, сѣнчести долинки, освежавани отъ р. Суютли, главенъ дѣсенъ притокъ на Арда. Когато пристига въ Златоградъ, човѣкъ мисли, че влиза въ наше затѣтено балканско селище.

Разположенъ въ долинкитѣ на Малка и Голѣма рѣка, които се сливатъ подъ самия градъ, Златоградъ изведнажъ ви примамва съ спретнатитѣ си и чисти къщи, съ каменнитѣ си засводени мостове, съ тихитѣ затворени улички, съ прихлупенитѣ си външни вратички, до които се редятъ низки дървени седалища.

Златоградъ, по-раншното Дарж-дере, е онова българско кѣтче въ гънкитѣ на Родопитѣ, останало единствено незасегнато отъ мохамеданството презъ всичкото време на турското робство. Дарж-дере значи „просено дере“. Тукъ слизали нѣкога селяни отъ с. Елехча съ стадата си, сѣяли просо, а после нѣколцина заседнали